

de meeste mineralen en vooral de fossielen komen goed tot hun recht. De tekst staat op de pagina naast de afbeeldingen. Het boek is, ook gezien de prijs, zeker de moeite waard.

Welk mineraal is dat? heeft een uitstekende opzet: systematische mineraalbeschrijvingen links, de betreffende kleurenfoto's rechts. Jammer genoeg had de uitvoering in veel opzichten beter gekund en is de mooie omslagfoto een vlag die de lading niet geheel dekt. De oorspronkelijke Tsjechische tekst werd via een Duitse vertaling in het Nederlands overgebracht, wat kennelijk tot enkele enormiteiten heeft geleid. Onder de officiële mineraalnamen staan de alternatieven uit de volksmond, de vertalingen hiervan verraden sterk hun Duitse afkomst.

De afbeeldingen zijn klein, 5,3 x 4,6 cm. Wanneer handstukken dan nog de helft verkleind worden, blijft er van fijnkorrelige specimen niet veel over. Deze zijn dan ook nogal slecht uit de drukinkt gekomen. Maar de foto's van mineralen met flinke kristallen kunnen, ondanks de vaak fletse kleuren, zeker verhelderend werken. Een plaatje zegt meestal meer dan veel woorden en gezien de prijs kon een technische perfectie ook niet verwacht worden. Het boekje zal velen kunnen aanspreken en uit hun

determinatieproblemen helpen, al zullen zij daarvoor meer moeite moeten doen dan de optimistische flaptekst wil doen geloven.

Welke steen is dat? van R. Börner bevat ongeveer dezelfde zakelijke gegevens, eveneens in determinatietabellen gegroepeerd. Achterin staan nog meer tabellen met een schat aan gegevens, waarin men zijn weg moet leren vinden. De kleurenfoto's zijn eigenlijk bijzaak, de gekozen voorbeelden betreffen hoofdzakelijk edelstenen en maken je verder niet veel wijzer. Met de niet-officiële benamingen is het oppassen.

Thieme's Mineralenboek van H. Bögel geeft hoofdzakelijk beschrijvingen van mineralen, gerangschikt volgens de chemische samenstelling (200 pg.) met achterin een beperkte mineralentabel. De getekende afbeeldingen zijn knap gedaan. Of het determineren met dit boek gemakkelijk gaat is mij een vraag.

Zo heeft ieder boek wel wat. Zelfs **A field guide to Rocks and Minerals** van F. H. Pough is niet ideaal: de afbeeldingen hebben fletse kleuren en zijn vaak onscherp, ook de zwart/wit foto's. De tekst is echter uitstekend. De gekozen mineralen zijn, wat de meer bijzondere betreft, typisch voor het Amerikaanse herkomstland.

NOGMAALS :

MIKROSKOPEN VOOR GEOLOGEN (vervolg)

door P. Stemvers

Op het artikel 'Mikroskopen voor geologen' (Gea vol. 7, nr. 4) zijn enkele aanvullingen noodzakelijk. Er is een foutje geslopen in tabel 2 bij de D.Plan 5. Deze lens heeft een even grote beeldscherpte als gezichtsveld. De lijn in de rechter kolom moet daartoe doorgetrokken worden. Deze lens is dus ook zeer geschikt voor microfotografie. In de tweede plaats kon het verslag van Leitz SM-Lux wegens plaatsgebrek niet meegenomen worden. De bevindingen met dit apparaat volgen hieronder.

SM-Lux

Leitz brengt een biologische microscoop van klasse, die ook leverbaar is met draaibare tafel zonder gradenboog. De ingebouwde verlichting is de beste die we op dit gebied tegenkwamen. We legden de polarisator op de lamp en de analysator in de arm onder het binoculair. Het verkregen beeld vonden we zonder meer sensationeel. Een duidelijk voorbeeld van het volmaakt doorrekenen van een instrument, van gloeidraad tot oogbol. Bijzonder goed waren ook de oculairen voor brillendragers. Men kan zonder bril op enige afstand van de microscoop zitten en geheel ontspannen kijken. De nieuwe 4 x lens was twee maal zo lichtsterk als die van Olympus, scherp en briljant, maar bleek voor de fotografie net niet vlak genoeg. De SM-Lux is ook verkrijgbaar als monoclair en als echte polarisatie-mikroscoop. Prijzen op aanvraag bij de importeur. Het Lancet B.V., Amsterdam, tel. 020 - 225818.

Reakties op het artikel

Er zijn verscheidene reakties binnengekomen. Allereerst bleek dat verschillende donateurs plotseling de aanschaf van een microscoop aandenken. Anderzijds konden wij ijverig doorgaan met het testen van de mikroskopen die

ons na de publikatie werden aangeboden. Dat hebben wij in slechts één geval gedaan, doch het instrument viel zodanig tegen dat wij fabrikant en importeur onze snijdende kritiek maar besparen. Eén accessoire was zeker waard om vermeld te worden:

Polarisatie-gips rood-set

Onder het kopje 'Gipsplaatje' schreef ik: Een polarisatiemikroskoop zonder gips-rood eerste orde is ondenkbaar. Maar hoe komen we eraan. 10 Jaar geleden al betaalde ik bij Olympus f 63,- wat zal dat nu zijn. Via de Duitse markt boorden we een relatie aan die voor f 50,- zou leveren. Maar dezer dagen kregen we ter beoordeling een 'polarisatieset voor mikroskopie'. Geleverd zou worden: polaroid en gips-rood eerste orde en 1/4 lambda (mica) tegen een prijs van f 22,-. Eerlijk gezegd stond ik sceptisch tegenover deze aanbieding, omdat ik voor deze prijs van een mikroskoopimporteur gewoon niets verwacht. De set bleek behalve een handleiding voor verwerking twee stukken polaroid (vermoedelijk HN33) van 5 x 5 cm te bevatten, en in dezelfde maat een polaroidretarder 560 mu (gips-rood eerste orde) en een plaat polaroidretarder 140 mu (mica). De plaatjes zijn beplakt met een beschermende laag, waardoor verwerking zonder beschadiging mogelijk is. Wie zuinig is kan twee mikroskopen hiermee uitvoeren of één deel als reserve houden. Ik rustte één mikroskoop uit met de polaroidplaatjes en vergeleek het gips-rood met dat van mijn eigen mikroskoop. Er kan niet anders gezegd worden dan dat dit materiaal voor ons doel volkomen geschikt is en ik vraag me af hoeveel erg dure polarisatiesets met deze set zijn uitgevoerd. Er is één bezwaar. De niet optisch geschoolde mikroskopist zal de stand van het gips-rood en het mica moeten leren bepalen, namelijk hoe dit in de mikroskoop gemonteerd moet worden. Dit zal in een later artikel behandeld worden. Leverancier van deze set is de firma Runhardt, Oosterstraat 7, Groningen.